

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: council@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 30
(Prot. Nr. 37, 2.§)

2009.gada 23.septembrī

Par lietas neierosināšanu

Par SIA „U.T. Komunālserviss” 17.08.2009. iesniegumu Nr. 05/29

Konkurences padome 24.08.2009. saņēma SIA „U.T. Komunālserviss” (turpmāk – Iesniedzējs) 17.08.2009. iesniegumu Nr. 05/29 par to, ka SIA „IP Vecmīlgrāvis” ir pārkāpusi Konkurences likuma 13. panta pirmās daļas 4. punktā noteikto aizliegumu (turpmāk - Iesniegums).

Iesniedzējs Iesniegumā ir norādījis, ka 01.10.2006. starp Iesniedzēju un AS „Latvenergo” tika noslēgts līgums Nr. 1002317758 par elektroenerģijas piegādi objektam Atlantijas ielā 27, Rīgā. Saskaņā ar 01.10.2006. līguma ar AS „Latvenergo” 13.11.2006. Pielikumu Nr. 1 „Objekta elektroapgādes tehniskie dati, robežakts” piegādātāja un lietotāja piederības un apkalpošanas robeža ir noteikta augstsprieguma apakšstacijā SP-550. Savukārt augstsprieguma apakšstacijā izvietotās 5 (piecas) eļļas kontaktu spaiļes, caur kurām Iesniedzējs saņem elektroenerģiju, apkalpo SIA „IP Vecmīlgrāvis”. Tādējādi Iesniedzējam nav iespējams citādi saņemt elektroenerģiju no AS „Latvenergo”, kā tikai caur SIA „IP Vecmīlgrāvis” apkalpošanā esošām eļļas kontaktu ailēm. Starp Iesniedzēju un SIA „IP Vecmīlgrāvis” 29.09.2006. tika noslēgts līgums Nr. 25 (turpmāk – Līgums), ar kuru SIA „IP Vecmīlgrāvis” apņēmas apkalpot tās teritorijā esošajā augstsprieguma stacijā SP-550 izvietotās 5 eļļas kontaktu ailes, caur kurām Iesniedzējs saņem elektroenerģiju no AS „Latvenergo”. Saskaņā ar Līguma 2.4. apakšpunktu Iesniedzējs apņēmas veikt ikmēneša maksājumus par SIA „IP Vecmīlgrāvis” sniegtajiem pakalpojumiem 725,53 latus, tai skaitā PVN 18%. Līguma 2.5.apakšpunkts nosaka, ka gadījumā, ja faktiskās iekārtas ekspluatācijas izmaksas izmainās un ietekmē apmaksas apmērus, par to SIA „IP Vecmīlgrāvis” ziņo Iesniedzējam ne vēlāk kā 20 (divdesmit) dienas pirms noteiktās apmaksas izmaiņām. SIA „IP Vecmīlgrāvis” 01.02.2008. ar paziņojumu par līgumcenu izmaiņām informēja Iesniedzēju, ka sākot ar 01.02.2008. par

SIA „IP Vecmīlgrāvis” pakalpojumiem tiek noteikta ikmēneša maksa 975,86 lati (ieskaitot PVN 18%), pie kam netika sniegts skaidrojums un iesniegts aprēķins, kādas ekspluatācijas izmaksas ir mainījušās. Iesniedzējs 10.12.2008. ar vēstuli Nr. 05/67 lūdza SIA „IP Vecmīlgrāvis” sniegt ekonomisko pamatojumu pakalpojuma maksas izmaiņām, detalizētu veicamo darbību kopumu un informāciju par augstsprieguma stacijā SP-550 izvietoto 5 eļļas kontaktu ailu, caur kurām Iesniedzējs saņem elektroenerģiju, īpašnieku. SIA „IP Vecmīlgrāvis” ar 23.01.2009 vēstuli Nr. 5 atbildēja Iesniedzējam par veicamajiem apkopes darbiem un iesniedza augstsprieguma apakšstacijas pakalpojuma aprēķina tāmi, bet nenorādīja, kas ir augstsprieguma stacijā SP-550 izvietoto 5 eļļas kontaktu ailu īpašnieks.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Iesniedzējs lūdz Konkurences padomi pieņemt lēmumu par lietas ierosināšanu par iespējamiem Konkurences likuma 13. panta pirmās daļas 4. punkta pārkāpumiem SIA „IP Vecmīlgrāvis” darbībās.

SIA „U.T. Komunālserviss” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā, reģistrācijas numurs 40003858235, juridiskā adrese: Atlantijas iela 27, Rīga, LV-1015.

SIA „IP Vecmīlgrāvis” ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā, reģistrācijas numurs 40003643261, juridiskā adrese: Atlantijas iela 15, Rīga, LV-1015.

Izvērtējot Iesniegumā ietvertu, kā arī papildus iegūto informāciju, Konkurences padome

konstatēja:

1.Konkrētais tirgus

1. Saskaņā ar Konkurences likuma 1. panta 4. punktu „konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1. panta 5. punktu „konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības”. Saskaņā ar Konkurences likuma 1. panta 3. punktu „konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām”.

1.1. AS „Latvenergo” piegādā elektroenerģiju līdz SIA „IP Vecmīlgrāvis” īpašumā esošajai augstsprieguma apakšstacijai. No augstsprieguma apakšstacijas SP-550 SIA „IP Vecmīlgrāvis” tālāk padod elektroenerģiju SIA „U.T. Komunālserviss”, kura tālāk tiek padota SIA „U.T. Komunālserviss” klientiem. SIA „U.T. Komunālserviss” elektrotīkls ir pieslēgts augstsprieguma apakšstacijas eļļas kontaktu ailēm. Lai nodrošinātu nepārtrauktu elektroenerģijas padevi, nepieciešams veikt eļļas kontaktu periodiskas pārbaudes un remontu, tādējādi elektroenerģijas padeves nodrošināšana ir cieši saistīta ar tās nodrošināšanai nepieciešamo iekārtu apkalpošanu. Teorētiski pastāv iespēja, ka SIA „U.T.

Komunālserviss” varētu izvēlēties citu eļļas kontaktu periodisko pārbaužu un remonta pakalpojuma sniedzēju, tomēr praksē šāda iespēja ir grūti realizējama.

Augstsprieguma apakšstacijā ir 27 eļļas kontaktu ailes, no kurām 5 nodrošina elektroenerģijas padevi SIA „U.T. Komunālserviss” elektrotīklā, pie kam nav noteikts, ka klientam elektroenerģija tiek piegādāta tikai pa konkrētām eļļas kontaktu ailēm. Lai nodrošinātu nepārtrauktu elektroenerģijas piegādi visiem klientiem, nepieciešama augstsprieguma apakšstacijas diennakts uzraudzība, kādēļ viena periodisko pārbaužu un remonta pakalpojuma sniedzēja esamība visiem SIA „IP Vecmīlgrāvis” klientiem konkrētajā gadījumā ir pamatota. Līdz ar to SIA „U.T. Komunālserviss” eļļas kontaktu periodisko pārbaužu un remonta pakalpojuma sniedzēja izvēle ir ierobežota.

Ņemot vērā iepriekšminēto, Konkurences padome secina, ka SIA „IP Vecmīlgrāvis” pēc būtības sniedz SIA „U.T. Komunālserviss” kompleksu pakalpojumu, kurš ietver elektroenerģijas padevi, vienlaicīgi nodrošinot eļļas kontaktu periodiskās pārbaudes un remontu, tādējādi par konkrētās preces (pakalpojuma) tirgu šajā lietā uzskatāms – elektroenerģijas padeves un tās nodrošināšanai nepieciešamo iekārtu apkalpošanas pakalpojuma tirgus (turpmāk - elektroenerģijas padeves pakalpojuma tirgus).

1.2. Ņemot vērā to, ka elektroenerģijas padeves pakalpojums tiek veikts SIA „IP Vecmīlgrāvis” teritorijā esošajā augstsprieguma apakšstacijā SP-550 un minētā apakšstacija ir vienīgā, kurā ir izvietotas eļļas kontaktu ailes, caur kurām ir iespējams gan Iesniedzējam, gan citiem klientiem, kuri uzņēmējdarbību veic Rīgas brīvostas teritorijā, saņemt elektroenerģiju no AS „Latvenergo”, konkrētais ģeogrāfiskai tirgus šajā lietā ir SIA „IP Vecmīlgrāvis” augstsprieguma apakšstacija SP-550.

Ņemot vērā iepriekš minēto, un saskaņā ar Konkurences likuma 1. panta 4. punktu, šajā lietā kā konkrētais tirgus tiek noteikts *elektroenerģijas padeves un tās nodrošināšanai nepieciešamo iekārtu apkalpošanas pakalpojuma tirgus SIA „IP Vecmīlgrāvis” augstsprieguma apakšstacijā SP-550.*

2. Konkurences likuma 13.pantā pirmās daļas 4.punktā noteiktā aizlieguma iespējamā pārkāpuma izvērtējums

Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 1.punktu dominējošais stāvoklis ir *tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.*

Konkurences likuma 13.panta pirmā daļa nosaka, ka „*jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā: 4) netaisnīgu pirkšanas vai pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana(..)*”.

SIA „U.T. Komunālserviss” ir elektroapgādes infrastruktūras īpašnieks Rīnūžu termināla teritorijā, Rīgā, Atlantijas ielā 27 un tās galvenais darbības

virziens ir elektroenerģijas piegādes pakalpojumu sniegšana Rīnūžu termināla klientiem.

Saskaņā ar Iesniegumā norādīto informāciju SIA „IP Vecmīlgrāvis” nodarbojas ar augstsprieguma apakšstacijas SP-550, caur kuru Iesniedzējs saņem elektroenerģiju, apkalpošanu.

Pamatojoties uz savstarpēji noslēgto Līguma 2.4. apakšpunktu SIA „U.T.Komunālserviss” apņēmas veikt ikmēneša maksājumus par SIA „IP Vecmīlgrāvis” sniegtajiem pakalpojumiem 725,53 latus, tai skaitā PVN 18%, taču 08.01.2008. SIA „IP Vecmīlgrāvis” saskaņā ar Līguma 2.5. apakšpunktu, ņemot vērā ekspluatācijas izmaksas izmaiņas, ikmēneša maksājumu noteica Ls 827,00 apmērā plus PVN 18%.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Iesniedzējs Iesniegumā norāda uz to, ka SIA „IP Vecmīlgrāvis” ļaunprātīgi izmanto dominējošo stāvokli, nosakot netaisnīgu cenu sniegtajiem pakalpojumiem, tādējādi pārkāpjot Konkurences likuma 13. panta pirmās daļas 4. punkta noteikumus.

2.1.Saskaņā ar Iesniegumā un papildus iegūto informāciju, Konkurences padome konstatē, ka SIA „IP Vecmīlgrāvis” ir augstsprieguma apakšstacijas SP-550 īpašnieks un veic tās apkalpošanu. Augstsprieguma apakšstacija SP-550 ir vienīgā Rīgas brīvostas teritorijā, kurā atrodas 5 eļļas kontaktu ailes, caur kurām Iesniedzējs var saņemt elektroenerģiju no AS „Latvenergo”. Minētā Iesnieguma ietvaros Konkurences padome izvērtēja konkrētā pakalpojuma aizvietojamību, tajā skaitā iespējamās barjeras, kas liedz SIA „U.T.Komunālserviss” saņemt citur elektroenerģiju.

Lai saņemtu elektroenerģiju „Rīnūžu” termināla teritorijā, Rīgā, Atlantijas ielā 27, nav iespējams izvēlēties citu uzņēmumu kā tikai SIA „IP Vecmīlgrāvis”, tādējādi Konkurences padome konstatē, ka SIA „IP Vecmīlgrāvis” nav konkurentu elektroenerģijas padeves pakalpojuma tirgū SIA „IP Vecmīlgrāvis” teritorijā, tādējādi tas var darboties neatkarīgi no konkurentiem, klientiem un patērētājiem.

Vērtējot aizvietojamību un analoģu iespēju piekļūt pie elektroenerģijas „Rīnūžu” termināla teritorijā, Rīgā, Atlantijas ielā 27, Konkurences padome konstatē, ka ir nepieciešami ļoti lieli finanšu resursu ieguldījumi, lai SIA „U.T. Komunālserviss” spētu izveidot savu, individuālu piekļuvi elektroenerģijai, līdz ar to SIA „IP Vecmīlgrāvis” sniegtais pakalpojums nav aizvietojams.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome secina, ka SIA „IP Vecmīlgrāvis” atrodas dominējošā stāvoklī elektroenerģijas padeves pakalpojuma tirgū SIA „IP Vecmīlgrāvis” teritorijā.

Tomēr jāsecina, ka pat, pastāvot situācijai, ka SIA „IP Vecmīlgrāvis” darbībā būtu iespējams konstatēt Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpumu, tas sabiedriskā nozīmīguma un ietekmes uz konkurences vidi dēļ, būtu vērtējams kā maznozīmīgs, jo nerada būtisku kaitējumu konkurencei un kopējām sabiedrības interesēm, tā kā aizskartas tiek tikai viena tirgus dalībnieka privātās saimnieciskās intereses konkrētajā tirgū, kas neskar patērētāju intereses. Jāņem arī vērā, ka radušais strīds starp abiem tirgus dalībniekiem par noteiktās maksas lielumu efektīvi risināms arī civiltiesiskā

kārtībā, un tā atrisināšanai nav nepieciešams izmantot Konkurences padomes Konkurences likumā noteiktās īpašās pilnvaras pārkāpuma izmeklēšanā. Problēmas risināšanai iesniedzējs ir tiesīgs griezties arī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā ar iesniegumu par strīda izskatīšanu ar AS „Latvenergo” saistībā ar noslēgtajā līgumā paredzētajiem elektroenerģijas piegādes nodrošināšanas tehniskajiem risinājumiem. Līdz ar to iespējamais pārkāpums saskaņā ar Konkurences likuma 23.panta ceturtās daļas 2.punktu uzskatāms par maznozīmīgu.

2.2. Turklāt ņemot vērā Iesniegumā norādīto un papildus iegūto informāciju, konstatējams, ka:

1) SIA „IP Vecmīlgrāvis” augstsprieguma apakšstacijas SP-550 apkalpošanas kopējās izmaksas ir 3478,17 latī mēnesī (neieskaitot telpu īri un īpašuma nodokli, zemes nodokli);

2) no SIA „IP Vecmīlgrāvis” augstsprieguma apakšstacijas SP-550 apkalpošanas izmaksām 86,7% sastāda astoņu dežurējošo elektriķu darba algas – 3318,17 latī/mēnesī (414,17 latī katram strādājošam pirms nodokļu nomaksas, ieskaitot papildus izmaksas (ieskaitot atvaļinājuma rezervi) (324,00 latī) un sociālo nodokli (644,17 latī)),

3) augstsprieguma apakšstacijā saskaņā ar normatīviem aktiem (LEK - 025¹) veikt remonta vai apkopes darbus drošības apsvērumu dēļ nav atļauts vienam speciālistam, t.i., augstsprieguma apakšstacijā drīkst ieiet tikai divi speciālisti vienlaicīgi, līdz ar to, lai nodrošinātu remonta vai apkopes darbus augstsprieguma apakšstacijā saskaņā ar darba drošības noteikumiem, ir nepieciešami vairāki speciālisti, jo darbs tiek nodrošināts ar diviem speciālistiem vienlaicīgi, kā arī ir nepieciešams nodrošināt minēto darbu maiņās, jo augstsprieguma apakšstacijas apkalpošana tiek nodrošināta ar speciālistiem visu diennakti. Tādējādi SIA „IP Vecmīlgrāvis” augstsprieguma apakšstacijas SP-550 apkalpošanu nodrošina astoņi dežurējošie elektriķi;

4) no kopējām izmaksām 20% tiek noteiktas Iesniedzēja 5 eļļas kontakta aiļu apkalpošanai (proporcionāli no kopējā kontakta aiļu (27) apkalpošanas izmaksām).

2.3. No iepriekš minētā izriet, ka noteiktā maksa par augstsprieguma apakšstacijā apkalpojamo 5 eļļas kontakta aiļu, caur kurām Iesniedzējs saņem elektroenerģiju, ir noteikta proporcionāli (20%) no kopējā augstsprieguma apakšstacijā esošo apkalpojamo 27 eļļas kontakta aiļu skaita. Augstsprieguma apakšstacijas apkalpošanas galvenās izmaksas sastāda darbinieku algas (86,7%). Katra darbinieka noteiktā alga pirms nodokļu nomaksas saskaņā ar 29.09.2006. Līguma nosacījumiem bija 293,75 latī mēnesī. Taču no 2008.gada 1.februāra darbinieku algas tika paaugstinātas līdz 414,17 latīem pirms nodokļu nomaksas, kas arī bija par pamatu ekspluatācijas izmaksu izmaiņām, kādēļ saskaņā ar Līguma 2.5.apakšpunktu SIA „IP Vecmīlgrāvis” palielināja sniegto pakalpojuma izmaksas. Ņemot vērā iepriekš minēto, KP ir iepazinusies ar Centrālās statistikas

¹ Drošības prasības veicot darbus elektroietaisēm

pārvaldes datiem interneta vietnē² un ir konstatējusi, ka mēneša vidējā alga 2008. gada 1.ceturksnī Latvijā bija 453 lati, turklāt arī Nodarbinātības valsts aģentūras interneta vietnē³ ir sniegta informācija, ka vidējā darba samaksa 2008. gada 1.pusgadā pēc visu nepieciešamo nodokļu ieturēšanas bija 465 lati mēnesī. Konkurences padomes konstatē, ka viena dežurējošā elektriķa, kurš veic augstsprieguma apakšstacijas SP-500 apkalpošanu, noteiktā darba samaksa mēnesī (pēc darba algas palielināšanas) tik un tā ir zemāka par vidējo darba samaksu Latvijā.

EKT savā patstāvīgajā judikatūrā atgādina, ka „*dominējoša stāvokļa ļaunprātīga izmantošana pastāv tad, kad dominējošā stāvoklī esošs uzņēmums par saviem pakalpojumiem pieprasa maksu, kas nav proporcionāla sniegtā pakalpojuma ekonomiskajai vērtībai*”⁴, ņemot vērā, ka augstsprieguma apakšstacijas apkalpošanas galvenās izmaksas sastāda darbinieku algas, kuras, ņemot vērā Latvijā fiksētos vidējos rādītājus attiecībā uz darba algas apmēru nav nesamērīgas, jāsecina, ka pat, ja noteiktā maksa par augstsprieguma apakšstacijas SP-550 apkalpošanu nebūtu saprātīgi attiecināma sniegtā pakalpojuma ekonomiskajai vērtībai, ņemot vērā iespējamo noteiktās maksas pārsniegumu, iesniedzējam pārkāpuma rezultātā nodarīto zaudējumu apmērs nav uzskatāms par ievērojamu, kā rezultātā iespējamais pārkāpums tik un tā būtu uzskatāms par maznozīmīgu, jo nevar radīt būtisku kaitējumu konkurencei.

Tādējādi, ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome konstatē, ka iespējamais Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 4.punkta pārkāpums SIA „IP Vecmīlgrāvis” darbībā, nosakot maksu par elektroenerģijas padeves pakalpojumu SIA „IP Vecmīlgrāvis” augstsprieguma apakšstacijā SP-550, saskaņā ar Konkurences likuma 23.panta ceturtās daļas 2.punktu uzskatāms par maznozīmīgu.

Pamatojoties uz augstāk minēto un Konkurences likuma 8. panta pirmās daļas 1. punktu, 13. panta pirmās daļas 4. punktu, 23. panta trešās daļas 1.,2.,3.punktu, ceturtās daļas 2.punktu Konkurences padome

n o l ē m a :

neierosināt lietu uz SIA „U.T. Komunālserviss” 17.08.2009. iesnieguma Nr. 05/29 pamata par Konkurences likuma 13. panta pirmās daļas 4. punkta pārkāpumu SIA „IP Vecmīlgrāvis” darbībā.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

I. Jaunzeme

² <http://www.csb.gov.lv/Dialog/Saveshow.asp>

³ Skat. <http://www.nva.lv/eures/index.php?cid=6&mid=24>

⁴ 16.07.2009.Spriedums lietā C-385/07 Der Grune Punkt – Duales System Deutschland GmbH pret Eiropas Kopienas Komisiju, 131. un 142.punkts